

- सुचना :- 1. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहे.

1. दलित वाङ्मयाच्या चळवळीचे वेगळेपण व महत्व लेखक शरच्चंद्र मुक्तीबोध यांनी कशा प्रकारे विशद केले आहे ते 'दलित वाङ्मय एक विचार' या पाठाच्या आधारे स्पष्ट करा. 16
किंवा
लेखक अभय बंग यांनी 'सेवाग्राम ते शोधग्राम' या प्रवासाची कहाणी कशा प्रकारे सांगितली आहे ते पाठाच्या आधारे स्पष्ट करा.
2. शेतकऱ्याच्या पिळवणूकीचे व त्याच्या वाटयाला आलेल्या ग्रामीण जीवनातल्या जीवघेण्या दुःखाचे चित्रण कवीने कशा प्रकारे केले आहे ते 'शेतकरी' या कवितेच्या आधारे स्पष्ट करा.
किंवा
"मला एक संस्कृती सापडली आहे" या कवितेच्या आशय तुम्हच्या शब्दात लिहा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सुमारे 120 शब्दात लिहा. 16
य) रामाच्या मनस्थितीचे चित्रण लेखक शंकरराव खरात यांनी कशा प्रकारे केले आहे?
र) दत्तबाबुच्या मनात कोणती अभिलाषा होती?
ल) "राजर्षी शाहू महाराज के दलीतांचे खरेखूरे कैवारी होते" असे लेखक शिवाजी सावंत का म्हणतात?
व) "दंडारीच्या विकासात शाळा महाविद्यालय यांच्यावर महत्वाची जबाबदारी आहे" असे लेखक का म्हणतात.
4. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे सुमारे 120 शब्दात लिहा- 16
1) 'अखेर कमाई' या कवितेच्या माध्यमातून कवी कुसूमाग्रजांनी कोणती उपरोधिक टिका केली आहे?
2) 'शेला' या कवितेच्या आशय स्पष्ट करा.
3) "जगण्यातील उत्करता आपण आपल्या मुलांवर संस्कारीत केली पाहिजे" असे कवी चंद्रकांत पाटील का म्हणतात?
4) कवयित्री निरजा यांनी मुंबई शहराचे वास्तवदर्शी चित्रण कशा प्रकारे केले आहे?
5. खालील सर्व प्रश्नांची उत्तर सविस्तर लिहा- 16
अ) साऊबाई रामावर का भडकली होती?
ब) हा धूमकेतू दिसला नसता तर बरं झालं असतं, असे दत्तबाबू का म्हणतात?
क) आपण आपल्या मुलासमोर भांडायलाच पाहिजे असे कवी चंद्रकांत पाटील का म्हणतात?
ड) कवीला डॉ. आंबेडकरांच्या विचारात कोणती संस्कृती सापडली आहे?

*****